

Lausunto jätehuollon palvelutasoluonnoksesta vuoteen 2029

Yhdyskuntalautakunta 12.11.2024 § 174
828/02.05.00/2024

Valmistelija Tuija Selänpää ja Elina Laukkanen

Asia

Alueellinen jätehuoltolautakunta pyytää toimialueensa kunnilta lausuntoa jätehuollon palvelutasoluonnoksesta vuoteen 2029. Lausunnon antamiseen on saatu lisäaikaa 13.11.2024 saakka. Lausuntoa koskeva pykälä tarkastetaan kokouksessa.

Lausuntopyyntöön liittyvä materiaali on kokonaisuudessaan luettavissa verkkosivuilla osoitteessa: <https://tampere.cloudnc.fi/> > Toimielimet > Alueellinen jätehuoltolautakunta > Kokous 2.10.2024 § 47.

Jätehuollon palvelutaso vuoteen 2029

Jätehuollon palvelutaso on yhteinen tahtotila siitä, millaisin periaattein kunnan järjestämää jätehuoltoa toteutetaan tulevaisuudessa. Se koskee kunnan järjestämisvastuulle kuuluvia jätehuoltopalveluja eli asumisen sekä kuntien hallinto- ja palvelutoiminnan jätehuoltoa. Palvelutason määrittämisellä turvataan yhdenmukainen ja tasavertainen palveluiden vähimmäistaso koko toiminta-alueelle sekä palveluista maksettavien jätemaksujen pysyminen kohtuullisella tasolla. Jätehuollon palvelutaso määritellään toimialueelle ensimmäistä kertaa. Määrittelyssä on huomioitu jätelainsäädännön lisäksi kuntien yhteinen jätestrategia sekä jätehuollon ympäristövaikutukset ja palveluiden kustannukset.

Muutokset kiinteistökohtaisessa keräyksessä (sekajäte + kierrätettävä jäte)

Sekajätteen kiinteistökohtaisen keräyksen kattavuutta parannetaan ja tuleva palvelutaso vastaa kiinteistökohtaisen keräysalueen jo suunniteltua laajentumista. Aikataulu palvelutason toteuttamiseksi on koko toimialueen osalta vuoden 2029 loppuun mennessä. Lempäälän osalta kiinteistökohtainen jätteenkeräysalue laajenee jo vuoden 2025 aikana.

Palvelujen kehittämisessä sitoudutaan siihen, että ajankohdat jäteastioiden tyhjennykselle ovat selkeämmin osapuolten tiedossa. Asiakkaalle maksetaan hyvitystä, jos jäteastian tyhjennys myöhästyy Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toiminnan takia. Jäteastian tyhjennyksen viivästyessä asiakkaalle ilmoitetaan tekstiviestitse korvaava tyhjennysajankohta. Hinnoittelua pyritään selkeyttämään, jotta jätetaksa on asiakkaille ymmärrettävämpi.

Palvelutasossa sitoudutaan tarjoamaan monipuolisempia jäteastian tyhjennysvälejä jätehuoltomääräysten sallimissa puitteissa. Jäteastioiden maksullisia pesupalveluja laajennetaan koko toimialueelle. Biojäteastioiden pesu 2 kertaa vuodessa kuuluu jatkossakin biojäteastian tyhjennyshintaan.

Muutokset aluekeräyksessä (sekajäte + kierrätettävä jäte)

Sekajätteen aluekeräysverkoston esitetään pienenevän. Muutokset palvelutason kattavuudessa johtuvat pääasiassa kiinteistökohtaisen keräysalueen laajenemisesta. Jäljelle jäävillä aluekeräyspisteillä nykyiset lasipakkausten ja metallin keräyspisteet säilytetään. Jatkossa selvitetään, mitä jätelajeja aluekeräyspisteillä kerätään tulevaisuudessa lasin ja metallin lisäksi. Palvelua kehitetään jätteiden lajittelun ja kierrätysasteen

parantamiseksi haja-asutusalueella. Aluekeräysverkoston muutokset sitoudutaan tekemään yhteistyössä kuntien kanssa.

Aluekeräyspisteiden yhtenäiseen ilmeeseen ja siisteyteen kiinnitetään erityistä huomiota tulevina vuosina. Roskaantumisen ehkäisemiseksi laaditaan toimintasuunnitelma siisteystason ylläpitämiseksi sekä yhteiset toimintaohjeet keräyspisteiden väärinkäyttötilanteisiin. Toimenpiteiden riittävyttä seurataan vuosittain.

Kierrätettäviä jätteitä (pienmetalli sekä kartonki-, lasi- ja muovipakkaukset) kerätään aluekeräyksenä ekopisteissä. Suurin osa niistä kuuluu Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:lle, joka järjestää keräysverkoston ns. pakkausjäteasetuksen mukaisesti. Palvelutasoluonnoksessa ei voida ottaa kantaa RINKI Oy:n ekopisteverkoston laajuuteen tai pisteiden sijoitukseen. Pirkanmaan Jätehuolto Oy on täydentänyt RINKI-verkostoa 49 ekopisteellä, joista 5 kpl on Lempäälässä. Palvelutasoluonnoksessa esitetään, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n täydentävä ekopisteverkosto lopetetaan. Tämä johtuu siitä, että Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n järjestämä keräysverkosto on jo tiheä ja jokaisesta kunnasta löytyy useimmiten useampia RINKI Oy:n järjestämiä ekopisteitä kaikille pakkausjätteille. Lempäälästä häviäisivät ekopisteet, jotka sijaitsevat Paunussa, Ruskea-ahteella, Halkolassa, Lempoisissa ja Tuulialassa.

Poistotekstiilin keräyksen palvelutaso esitetään pidettäväksi nykytasolla. Tällä hetkellä poistotekstiilejä kerätään kiertävällä Repe, Romu & Riepu-keräyksellä sekä Tampereen kaupunkiseudulla kauppakeskusten keräyspisteissä. Poistotekstiilien keräys on siirtymässä tekstiilin tuottajien ja maahantuojien vastuulle, joten keräysverkoston laajentaminen ei ole taloudellisesta näkökulmasta järkevää.

Suurikokoiset ja laadullisesti tai määrällisesti poikkeukselliset jätteet
Suurikokoiset ja laadullisesti tai määrällisesti poikkeukselliset jätteet ovat jätteitä, jotka eivät kuulu kokonsa, määränsä tai laatunsa vuoksi jäteastioihin tai alueellisiin keräyspisteisiin. Näitä ovat mm. sähkö- ja elektroniikkaromut (SER), suurikokoiset jätteet sekä rakennus- ja purkujätteet. Näitä kerätään jätekeskuksissa, jäteasemilla, noutopalveluna, kiertävällä keräyksellä ja kampanjoiden yhteydessä. Toimialueella on tällä hetkellä kaksi jätekeskusta sekä 20 kiinteää jäteasemaa. Lisäksi alueella on kiertävä Repe, Romu & Riepu-keräys sekä Repsikka-noutopalvelu.

Jäteasemaverkosto on tulevan palvelutasokauden keskeisimpiä kehittämistä vaativia palvelukokonaisuuksia. Jäteasemaverkoston palvelutason esitetään jatkossa koostuvan jäteasemista sekä niitä täydentävästä kiertävästä keräyksestä. Palvelutasoluonnoksessa esitetään, että nykyistä jäteasemaverkostoa tuldtisiin muuttamaan jäteaseman käytön mukaan. Jäteasema korvattaisiin kiertävällä keräyksellä niissä kunnissa, missä kiertävä keräys tavoittaa jäteasemaa enemmän asiakkaita ja kerättyjä jätteitä. Kustannusten vuoksi jokaista jäteasemaa ei voida korvata uudella. Asiakkaalla tulee jatkossa olla korkeintaan 30 minuutin ajomatka lähimmälle palvelupisteelle.

Palvelutasoluonnoksessa esitetään, että kiinteiden jäteasemien aukioloajat yhtenäistetään kävijämääriltään samankokoisilla jäteasemilla ja jätekeskuksissa. Keskustaajamassa (Tampere, Lempäälä, Nokia, Kangasala, Ylöjärvi, Pirkkala) sijaitseviin jäteasemiin tullaan jatkossa tarjoamaan myös mahdollisuus itsepalveluasiointiin. Jäteasemien ja jätekeskusten siisteyteen, yhtenäiseen ilmeeseen ja opasteisiin kiinnitetään tulevina vuosina huomiota helpon ja turvallisen asioinnin

varmistamiseksi. Lisäksi jäteasemilla ja jätekeskuksissa kerättävien jätelajien valikoimaa kehitetään.

Vaarallisen jätteen vastaanotto

Vaarallisia jätteitä voidaan ottaa vastaan vain valvotuissa vastaanottopaikoissa. Palvelutasoluonnoksen mukaan vaarallisen jätteen vastaanotto järjestetään jatkossakin kaikilla jäteasemilla, jätekeskuksissa sekä kiertävässä keräyksessä. Lääkejätteet otetaan vastaan toimialueen apteekkeissa. Vartti-konteista esitetään luovuttavan. Vartti-kontteja ei ole sijainnut Lempäälän kunnan alueella.

Puutarhajätteet

Tällä hetkellä puutarhajätteen vastaanoton palvelutasossa on kuntien välillä eroja, sillä Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toimesta sitä on järjestetty vain Koukkujärven ja Tarastejärven jätekeskuksissa. Palvelutasoluonnoksessa esitetään, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy aloittaa koko toimialueella yhteistyön kuntien kanssa puutarhajätteen keräyksen järjestämiseksi. Maksullista risunkeräyspalvelua tarjotaan jatkossa koko kaupunkiseudun keskustaaajaman alueella. Palvelua voidaan laajentaa myös muille alueille, jos kysyntää on.

Saostus- ja umpisäiliölietteet

Saostus- ja umpisäiliölietteiden palvelusomuutokset koskevat erityisesti viestinnän ja hinnoittelun kehittämistä sekä säiliöiden tyhjennyksiin liittyvien lisäpalvelujen toteuttamisen selvittämistä. Lietetyhjennyksiin liittyvää tiedonkulkua sitoudutaan parantamaan asiakkaalle. Lietesäiliön tyhjennyksestä ilmoitetaan jatkossa etukäteen, minkä lisäksi asiakasta tiedotetaan tekstiviestitse mikäli tyjennys ei ole onnistunut. Säiliöiden tyhjennysten hinnoittelua kehitetään. Lisäksi selvitetään mahdollisuutta tarjota säiliöiden tyhjennysten yhteydessä esimerkiksi huoltopalveluja.

Jätteen synnyn ehkäisyyn liittyvät palvelut

Jätteen synnyn ehkäisyyn liittyvät palvelut pitävät sisällään mm. erilaisia palveluita, tapahtumia ja viestintää, jotka kannustavat jätteen määrän vähentämiseen ja kestäväan elämäntapaan.

Jätehuollon viranomaispalvelut

Jätehuollon viranomaispalvelut kattavat jätehuoltoviranomaisen eli alueellisen jätehuoltolautakunnan toiminnan. Palvelutasossa on asetettu tavoitteita mm. hakemusten, ilmoitusten ja asiakkaiden yhteydenottojen käsittelyaikoihin. Lisäksi palvelutasoon on asetettu kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten toimintaa koskeva tavoite siitä, että jätehuollon valvonta toteutuisi toimialueen kunnissa yhdenmukaisesti ja tasavertaisesti. Tähän pyritään sillä, että valvovien viranomaisten kesken luodaan yhteiset käytänteet jätehuollon valvontaan.

Jätehuollon palvelutason voimassaolo ja sen toteutumisen seuranta

Jätehuollon palvelutason on tarkoitus kattaa vuodet 2025–2029. Palvelutason käytännön toteuttamisesta vastaa pääasiassa Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Viranomaispalvelujen osalta pääasiallinen vastuu on alueellisella jätehuoltolautakunnalla. Jätehuollon palvelutason toteutumista seurataan jäteyhtiön vuosittaisilla toimintasuunnitelmissa sekä kuntien kanssa pidettävissä jätehuollon kehittämispalaverissa. Tulevaisuudessa asiakaskokemuksen mittaamisesta on tarkoitus tehdä jatkuvaa.

Palvelutason muutosten vaikutusten arviointi

Palvelutasoluonnoksen vaikutuksia asiakkaisiin, yhdyskuntajätteen kierrätysasteeseen, jätemaksuihin ja ympäristöön on arvioitu liitteessä 2

”Esitettyjen muutosten vaikutusten arviointi.”

Toimivalta: Lempäälän kunnan hallintosäännön 5 luvun 6 §:n mukaan yhdyskuntalautakunta on toimivaltainen päättämään asiasta.

Lisätietoja: yhdyskuntajohtaja, p. 050 383 9608 ja ympäristöpäällikkö, p. 040 133 7257.

Esittelijä

Yhdyskuntajohtaja

Päätösehdotus

Yhdyskuntalautakunta päättää antaa jätehuollon palvelutasoluonnoksesta vuoteen 2029 seuraavan lausunnon:

Lempäälän kunta pitää hyvänä, että toimialueelle määritetään ensimmäistä kertaa jätehuollon palvelutaso. Palvelutason määrittämisen lähtökohdat turvata yhdenmukainen ja tasavertainen palveluiden vähimmäistaso koko toiminta-alueelle sekä palveluista maksettavien jätemaksujen pysyminen kohtuullisella tasolla ovat kannatettavia.

Palvelutasoluonnos sisältää muutoksia, joilla on arvioitu olevan positiivinen vaikutus asiakkaiden asemaan. Näitä ovat mm. jäteastioiden tyhjennysvälien monipuolistaminen, kiinteistökohtaisessa keräyksessä asiakashyvitysten maksaminen myöhästyneistä jäteastian tyhjennyksistä, asiakasviestinnän parantaminen, puutarhajätteen vastaanottoverkoston laajentaminen sekä uusien palvelujen tuominen nykyisten rinnalle erityisesti haja-asutusalueelle. Myös kävijämäärältään samansuuruisten jäteasemien aukioloaikojen yhtenäistämällä ja itsepalvelumahdollisuuksien laajentamisella keskustaaajaman jäteasemille arvioidaan olevan positiivisia vaikutuksia asiakkaisiin. Palvelutasoluonnos sisältää myös joitakin olemassa olevien palvelujen poistoja, joilla arvioidaan olevan negatiivisia vaikutuksia asiakkaisiin. Näitä ovat esimerkiksi esitys RINKI Oy:n keräysverkostoa täydentävien Pirkanmaan Jätehuollon ylläpitämien ekopisteiden poistosta sekä esitys jäteasemaverkoston muutoksista (joidenkin jäteasemien korvaaminen kiertävällä keräyksellä).

Lempäälän kunta pitää tärkeänä, että Lempäälässä säilyy kiinteä jäteasema, jonka palveluita tarvittaessa kehitetään. Myös yhteistyön aloittaminen kuntien kanssa puutarhajätteen keräyksen järjestämiseksi on tärkeää. Puutarhajätteiden vastaanottoon on hyvä olla myös Nokialla ja Tampereella sijaitsevia jätekeskuksia lähempänä olevia keräyspisteitä, jotta vältetään luvattomalta puutarhajätteiden hylkäämiseltä puisto- ja metsäalueille ja tätä myötä mm. vieraslajien haitalliselta leviämiseltä. Lempäälä toivoo, että tarkastelu puutarhajätteiden keräyksen järjestämiseksi käynnistettäisiin viipymättä kunnassa palvelulle olevan tarpeen vuoksi.

Lempäälän kunta pitää hyvänä, että palvelutasossa sitoudutaan kehittämään palveluja, jotka parantavat kierrätysastetta ja jätteiden lajittelua haja-asutusalueella. Aluekeräyspisteissä on kannatettavaa kerätä tulevaisuudessa pienmetallien ja lasin lisäksi myös muita kierrätettäviä jätelajeja. Aluekeräysverkoston muutosten tarkastelua yhdessä kunnan kanssa pidetään hyvänä.

Lempäälän kunta ei sen sijaan lähtökohtaisesti pidä kannatettavana palvelutasoluonnokseen sisältyvää Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n ylläpitämien ekopisteiden poistumista Lempäälän taajama-alueella, sillä sen katsotaan heikentävän jätteiden kierrätystä tukevien palvelujen saatavuutta. Kuluttajien jätteiden lajittelu- ja kierrätyshaluun vaikuttaa

helppousteijät, kuten lyhyt etäisyys kierrätyspisteelle. Poistuviksi esitettyjen ekopisteiden osalta ei ole esitetty tarkempia pistekohtaisia tietoja mm. niiden jätekertymistä ja kustannusvaikutuksista. Pisteiden poisto voi myös vaikuttaa läheisten RINKI Oy:n järjestämien ekopisteiden toimivuuteen ja siisteyteen, jos keräyskapasiteettia ei ole niillä mahdollista kasvattaa esim. käytössä olevan tilan puitteissa.

Jätehuoltoviranomaisen toiminnan ohella palvelutasoon on asetettu kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten toimintaa koskeva tavoite jätehuollon valvonnan yhdenmukaisesta toteuttamisesta. Lempäälän kunta tuo esille, että olosuhteet ja kuntien ympäristönsuojelun resurssit vaihtelevat kunnittain. Nämä ovat seikkoja, jotka tulee myös ottaa huomioon, kun yhteisiä käytänteitä luodaan.

Päätös

Yhdyskuntalautakunta päätti antaa jätehuollon palvelutasoluonnoksesta vuoteen 2029 päätösehdotuksen mukaisen lausunnon.

Merkittiin pöytäkirjaan, että pykälä tarkistettiin kokouksessa.

Tiedoksi

kirjaamo@tampere.fi